

Studeren in de Topstad – 2013

In opdracht van de Hoger Onderwijs Instellingen in Amsterdam worden hier een aantal cijfers gepresenteerd over het aantal studenten en hun huisvestingsbehoefte. De eerste paragrafen beschrijven de meest recente ontwikkeling. Daarna wordt een prognose gepresenteerd. De cijfers sluiten aan op de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting welke ontwikkeld is in opdracht van Kences en de ministeries van BZK en OCW.¹

Na snelle toename aantal studenten, nu stabilisatie

Het aantal studenten in Amsterdam is tussen (1 oktober) 2006 en (1 oktober) 2012 gegroeid en wel van 80.000 naar 104.000.² Het laatste jaar laat echter een lichte daling zien.

Het marktaandeel van Amsterdam binnen het totaal hoger onderwijs in heel Nederland ligt op circa 17 a 18%. Verder blijkt dat het aantal thuiswonende studenten in Amsterdam (met een toename van 45%) sterker is toegenomen dan het aantal uitwonende studenten (met een toename van 20% voor degenen die in Amsterdam wonen).

Tabel S.1: Aantal studenten in Amsterdam, 1 oktober 2006 - 1 oktober 2012; bron: DUO

Per 1 oktober	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totaal aantal studenten (*1000)							
Amsterdam	80	85	89	96	103	106	104
Nederland	498	512	529	559	582	598	601
Marktaandeel Amsterdam							
Totaal alle studenten	16%	16%	17%	17%	18%	18%	17%
HBO	13%	14%	14%	14%	14%	14%	14%
WO	20%	21%	22%	22%	23%	23%	22%
Index cijfers studenten in Amsterdam; 2006=100							
Alle studenten	100	105	112	120	128	132	129
HBO	100	105	111	118	123	129	130
WO	100	105	112	122	133	135	128
Index cijfers studenten in Amsterdam; 2006=100							
Inwonend Binnen Stadiestad	100	107	113	126	135	143	145
Inwonend Buiten Stadiestad	100	108	115	125	135	143	143
Uitwonend Binnen Stadiestad	100	103	108	112	120	121	120
Uitwonend Buiten Stadiestad	100	105	112	122	126	125	112
Buitenlands Binnen Stadiestad	100	103	111	120	111	120	138
Buitenlands Buiten Stadiestad	100	109	113	132	218	202	171
Totaal uitwonend in de Stad	100	103	108	113	119	121	121

Amsterdam studiestad en woonstad voor studenten

Van alle circa 104.000 studenten wonen er 47.000 thuis bij de ouders. Daarnaast zijn er 51.000 uitwonende studenten en 6000 buitenlandse studenten. Van de uitwonende studenten wonen er 34.000 in Amsterdam en 17.000 elders. Van de buitenlandse studenten wonen er ruim 4000 in Amsterdam en bijna 2000 buiten de stad. Globaal 2/3^e in Amsterdam (incl. Diemen en Amstelveen) en 1/3^e daarbuiten.

¹ De gegevens over het aantal studenten in het verleden zijn afkomstig van DUO. Deze DUO cijfers zijn "ontdubbeld". Dit betekent dat iedere student – ook degenen die twee studies volgen – maar een keer geteld wordt. Mede om die reden wijken deze cijfers (beperkt) af van de cijfers die onderwijsinstellingen beheren EN van de cijfers die eerder gebruikt zijn voor Studeren in de Topstad.

² Van deze studenten was 60% 22 jaar of jonger; 40% was dus 23 jaar of ouder.

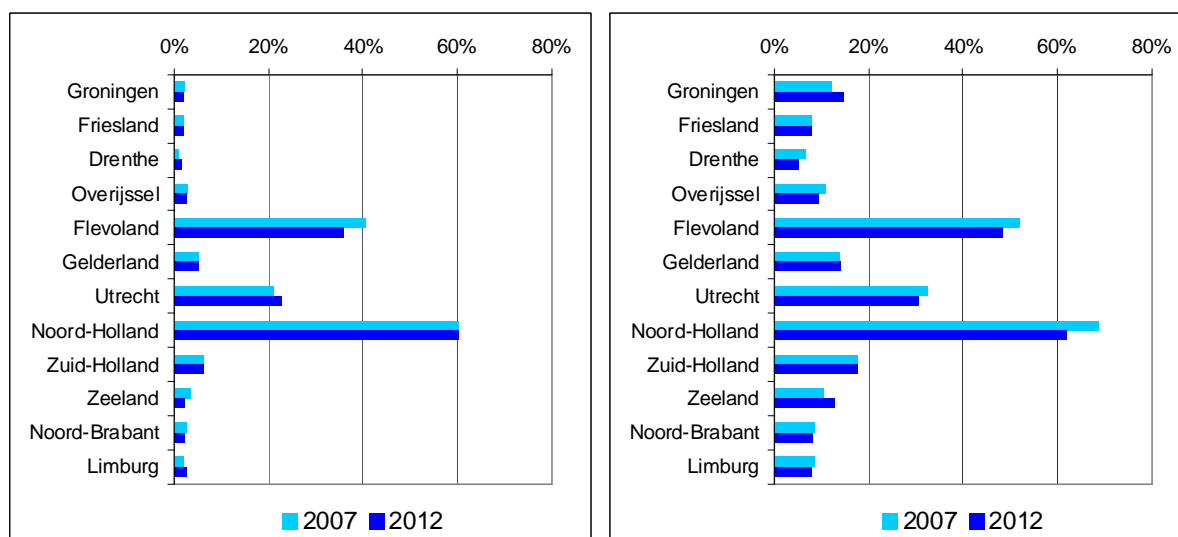
Een deel van de buiten Amsterdam wonende studenten woont in andere studentensteden als Utrecht of Leiden. Maar een flink deel woont ook in kleinere gemeenten, bijvoorbeeld de gemeente waar het ouderlijk huis stond. Op dezelfde wijze is Amsterdam uitvalsbasis voor studenten die wel in Amsterdam wonen, maar elders studeren. Amsterdam blijkt met name met Utrecht studenten uit te wisselen. Zo studeren er 2600 studenten in Amsterdam die in Utrecht wonen. Andersom zijn er 1300 studenten die in Amsterdam wonen en in Utrecht studeren. Daarnaast komen nogal wat studenten uit Haarlem, Almere, Leiden en Den Haag. Maar in deze steden studeren minder studenten die in Amsterdam wonen.

Jaarlijkse instroom vooral uit Noord-Holland en Flevoland

In 2012 kwamen 4400 van de bijna 25.000 nieuwe studenten uit de stad Amsterdam zelf. Daarnaast komen veel studenten uit gemeenten op niet al te grote afstand van Amsterdam.

Van alle nieuwe eerstejaars studenten uit de provincie Noord-Holland kiest 60% voor Amsterdam. Over het algemeen blijkt de concurrentiekracht van Amsterdam door de jaren heen betrekkelijk stabiel te zijn gebleven. Alleen vanuit Flevoland is de stroom HBO-ers naar Amsterdam de laatste jaren iets kleiner geworden. Dit komt (mede) doordat de laatste jaren in Flevoland meer HBO onderwijs wordt aangeboden.

Figuur S.1: Aandeel van Amsterdam onder eerstejaars studenten naar vorige woonprovincie; HBO (links) en WO (rechts) 2007 en 2012; bron: DUO

Studenten prognose; na stabilisatie weer groei

Op basis van (a) de nationale Referentieraming van OC&W en (b) de trends in de diverse steden over de afgelopen jaren, is een prognose opgesteld. Deze prognose is daarmee een trendraming, waarin eventuele beleidsambities of nieuwe maatregelen niet verwerkt zijn.

Belangrijk uitgangspunt vormt de Referentieraming 2013. Deze laat een aanzienlijk kleinere groei zien van het aantal studenten dan de raming uit 2012. Deze bijstelling omlaag door OC&W is gebaseerd op het feit dat (a) de instroom recent omlaag is gegaan en b) ook de gemiddelde verblijfsduur omlaag gegaan is. Globaal is de verwachte toename van het aantal studenten in heel Nederland voor de komende acht jaar daardoor gehalveerd.

Voor Amsterdam laat deze prognose de eerste jaren een stabilisatie zien, maar op iets langere termijn weer een groei en wel met 7000 studenten in de periode 2014-2018. In de daarop volgende jaren (2018-2022) zou het aantal studenten nog eens met 11.000 kunnen groeien. Gelet op de lange termijn is deze verwachting echter minder betrouwbaar. Het totale marktaandeel van Amsterdam waar het gaat om alle studenten in heel Nederland aan hoger onderwijsinstellingen blijft vrijwel gelijk op 17 a 18%.

Tabel S.2: Aantal studenten in Amsterdam, 1 oktober 2012 - 1 oktober 2018; bron: Apollo model 2013³

	2012	2014	2018	2022
	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
Totaal	103240	102060	109110	120490
Waarvan..				
Inwonend Binnen Stadiestad	11300	11100	11350	12270
Inwonend Buiten Stadiestad	35270	35570	37130	40480
Uitwonend Binnen Stadiestad	34090	33520	36160	40430
Uitwonend Buiten Stadiestad	16630	16320	17960	20060
Buitenlands Binnen Stadiestad	4220	3500	3680	4050
Buitenlands Buiten Stadiestad	1730	2060	2830	3210
Totaal uitwonend in de Stad	38310	37020	39840	44480
Totaal uitwonend in de Stad in %	37%	36%	37%	37%

Huisvestingsbehoefte

De huisvestingsbehoefte in Amsterdam is afkomstig van (a) de studenten die uitwonend zijn in Amsterdam en (b) de buitenlandse studenten die zowel in Amsterdam studeren als er ook wonen. Ongeveer 37% van alle studenten is uitwonend binnen Amsterdam. In combinatie met de verwachte toename van het totaal aantal studenten in de periode 2014-2018 (met 7000), groeit de huisvestingsbehoefte in dezelfde periode met 2800. In de daarop volgende periode 2018-2022 groeit het aantal studenten met 11.000 en de huisvestingsbehoefte met 4600.

Exchange studenten en buitenlandse promovendi

Naast deze voltijd studenten biedt Amsterdam opleidingsmogelijkheden aan (internationale) exchange studenten en promovendi. Vanuit Amsterdamse onderwijsinstellingen is bekend dat er op dit moment zo'n 2800 exchange studenten en 1000 buitenlandse promovendi zijn. De verwachting is dat dit aantal exchange studenten zal toenemen met circa 1000 in de periode 2014-2018 hetgeen (met een verblijftijd van een half jaar) leidt tot een extra vraag naar 500 woonruimten. Voor de periode 2018-2022 wordt een zelfde groei verwacht. Daarnaast wordt een voortgaande groei verwacht van het aantal buitenlandse promovendi en wel met circa 100 per jaar (10% per jaar). De onderwijsinstellingen gaan daarbij uit van een huisvestingsbehoefte van 70% zodat de groei van het aantal buitenlandse promovendi resulteert in een extra huisvestingsbehoefte van circa 300 eenheden voor de periode 2014-2018 en een zelfde aantal voor de periode 2018-2022.

Gewenste extra huisvesting

Daarmee komt de gewenste toename van het aantal woonruimten voor de periode 2014-2018 uit op (2800 + 500 + 300) 3600, vanuit de groei van het aantal studenten. Voor de periode 2018-2022 komt de gewenste toename uit op (4600 + 500 + 300) 5400 woonruimten.

³ De cijfers van het Apollo model zijn voor heel Nederland consistent met de Referentieraming en wijken daarom iets af van de DUO cijfers uit hoofdstuk 1.

Druk op de bestaande studentenhuysvesting

Naast deze huisvestingsbehoefte vanuit toename van het aantal studenten, is de druk op de bestaande studentenhuysvesting anno 2013 van belang. In 2012 en 2013 zijn in Amsterdam enquêtes uitgezet. Op basis van deze enquêtes kan ingeschat worden hoeveel meer studenten in de stad zouden willen wonen dan feitelijk op dat moment het geval is. Deze “druk” is overigens in beide jaren gemeten in april – duidelijk niet op een “piekmoment”.

In 2012 bleken 13.000 meer studenten in Amsterdam te willen wonen dan de facto op dat moment het geval was. In 2013 waren er 8000 zoekende studenten. Deze daling zou mede veroorzaakt kunnen zijn door het aanbod dat het afgelopen jaar is opgeleverd.

Huisvesting en huurprijzen

Uit dezelfde enquête blijkt verder dat van de studenten die in Amsterdam wonen, ongeveer de helft op kamers woont met gedeelde voorzieningen; 1/6^e deel op kamers met eigen voorzieningen en 1/3^e deel in een gewone woning. De door de studenten genoemde huren hebben betrekking op de totale woonlasten inclusief gas, licht en water en de eventuele huurtoeslag is er NIET vanaf getrokken.

Nederlandse studenten betalen in Amsterdam gemiddeld 385 euro per maand voor een kamer met gedeelde voorzieningen. Buitenlandse studenten betalen voor zo'n kamer met gedeelde voorzieningen meer, namelijk 518 euro per maand. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat buitenlandse studenten een grotere kamer hebben en door het feit dat buitenlandse studenten doorgaans een gemeubileerde kamer huren. Bij de verhuringen via de onderwijsinstellingen worden kamer immers gemeubileerd verhuurd.

Voor een kamer met eigen voorzieningen wordt 450 (Nederlandse studenten) tot 500 (Buitenlandse studenten) per maand betaald. Voor een gewone woning wordt 500 (Nederlandse studenten) tot ruim 600 (Buitenlandse studenten) per maand betaald.

De studenten die op zoek zijn naar andere woonruimte in Amsterdam blijken een zeer realistisch beeld te hebben van de prijzen. Over het algemeen geven zij op bereid te zijn een zelfde bedrag per maand te betalen als nu voor de verschillende soorten woonruimten betaald wordt.